

[Fraenkel.]

kræves som Forudsætning for, at man kan gaa til at forcere Udstykningen i Husmands-lodder, som jeg i øvrigt er en Ven af.

Jeg ser ingenlunde trøstesløst paa vore Muligheder. Endelig en Gang i Tilværelsen kommer det os til gode, at vi er et lille Land, endelig en Gang. Man kan nemlig gøre, hvad man vil, i Henseende til Toldforanstaltninger o. s. v.: nogen Verdenshandel bliver der dog tilbage, og det, vi skal bruge af den, er saa overordentlig lidt, at jeg kan sige: trøstesløst ser jeg paa ingen mulig Maade paa Forholdet for Danmarks Vedkommende. Men jeg forlanger, og jeg maa forlange, at der bliver udkastet en Plan til en positiv Politik. Vi har i vort Land først og fremmest økonomiske Reserver paa Omraader, hvor vi raader over det hele lige fra Raastoffet og til Bearbejdelsen, saa langt vi har Lyst at drive den. Jeg tænker her paa Fiskeri, og jeg tænker paa Husmandsbrug, rimeligvis findes der mange andre saadanne Omraader — jeg ser helt bort fra det selvfølgelige, Industrien, men maaske findes der mange andre Omraader, som andre kan nævne, men her er vi Herre over hele Produktionen fra Raastoffet og saa langt frem i Bearbejdelsen, som vi finder den rentabel, og det er det første Sted, vi maa kaste Blikket paa. Men det koster naturligvis noget; det koster intenst Arbejde af Folk, der gaar op i Sagen, og det koster Penge, ikke mindst til Undersøgelser i Marken. Jeg bemærker her, at under saadanne Forhold kan der ødsles; det er rigtigt, det kan der; jeg siger: Slaa ned paa dem, der ødsler! Slaa ned uden Barmhjertighed og uden Personsanseelse og faa dem til at begribe, at med Statens Penge kan man lige saa lidt ødsle som med sine egne! Vi ødslede ikke i Markedsudvalget, det tør jeg sige, men vi lærte overordentlig meget paa kort Tid ved Besøg paa de store nordtyske Markeder.

Den store Forretning har alle Dage, saa længe den overhovedet har eksisteret, krævet store Udgifter til Forundersøgelser, til Eksperimenter o. s. v. Tror De, at Rothschild, da han en Gang i sin Tid voksede op til at blive Pengefyrsten for hele Verden, havde det gratis til at begynde med? Tror De ikke, at hans Spejdere rundt om i Landet og hans Stafetter, der var hurtigere end alle andre og bragte ham Efterretninger tidligere, end nogen anden fik dem, tror De ikke, at de blev betalt? Tror De ikke, at langt, langt tidligere Fuggerne og Welserne har udgivet Formuer til Forsøg og Eksperimenter? Og for at nævne, hvad jeg selv har oplevet, tror De, at Gl. Carlsberg fik sin Stilling uden For-

søg, uden at kaste Hundredtusinder ud til Eksperimenter og Forsøg? Saa tager De fejl, saa kender De slet ikke Forholdene. Den store Forretning har krævet det til alle mulige Tider, og det er kun A. B. C. for den virkelig store Forretningsmand. Min Vej har krydset Udsendinge, Ingeniører og Handelsrejsende fra F. L. Smidth ovre i Australien f. Eks., hvor jeg tror, han til det Øjeblik ikke solgte for 4 danske Skilling. Og i Syd-Amerika og andre Steder — altid har min Vej krydset den Slags Mennesker, som var sendt ud paa Ekspeditioner, der kostede overordentlig mange Penge. Men jeg siger, det er A. B. C. for Nutidens store Forretningsmand.

Hvad vi maa forstaa, er, at de Forhold, vi lever under, kræver nu en Gang dette i allerstørste Stil, og vor Kapital er jo nok, som den højtærede Socialminister forklarede os i Gaar, vokset, men den er dog ikke vokset i en saadan Grad, at det er let eller overhovedet gørligt at faa fat i likvid Kapital til den Slags risikable Forretninger, og endnu meget mindre har man det Overskud af Kapital, som skal være til Stede, for at man kan iværksætte den Slags Eksperimenter. Og desuden er Forholdene saa kolossale i vor Tid, saa store, at Staten maa medvirke til disse Undersøgelser, maa kunne give Penge ud til det, som er den positive Side af Spørgsmaalet om Forsøgelse. Det er en fuldstændig umulig Opfattelse, at vi skal leve af at skære ned, af at indskrænke os. Jeg vil hævde, at Hævdelsen deraf var den store Fejl ved Venstres Politik, medens de sad ved Magten. Jeg vil være med til at forsvare Nedskæringen, naar det skal være, men kun under Forudsætning af en positiv økonomisk Politik ved Siden af. Det kan ikke nytte at ville afvise den. Det kan ikke nytte at tro, at den skal komme udelukkende gennem Privatinitiativet. Thi Opgaverne er saa uhyre, at man kan sige med Bestemthed, at Privatinitiativet alene vil ikke og kan ikke og bør ikke gaa ind i denne Risiko. Dér maa Staten arbejde med.

Men det var jo netop paa dette Punkt, at noget nyt skulde komme ind med det nuværende Ministerium; det var jo netop dér, der skulde sættes ind. Det var jo ikke Socialismen, vi længtes saa meget efter. Det var jo netop dette. Og paa dette Punkt blev der ogsaa sat ind, som jeg sagde, gennem Markedsudvalget. Men jeg er blevet lidt ængstelig, for jeg synes, at det nu ligesom staar stille.

Man maa, naar man skal inaugurere en saadan positiv Politik, se at finde et Standpunkt, ud fra hvilket man bedømmer